

Leasing a bezdůvodné obohacení

Jestliže žalobce jakožto leasingový nájemce nechal na své náklady opravit vozidlo a vyfakturovanou částku zaplatil, přičemž všechny úkony a platby spojené s opravou vozidla učinil v době, kdy leasingová smlouva trvala, nemohlo se jednat o plnění bez právního důvodu, tedy nemohlo dojít ani ke vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalovaného.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 1331/2015, ze dne 18.8.2015)

Nejvyšší soud České republiky ve věci žalobce ZeBa s.r.o., se sídlem v P., zastoupeného Mgr. J.G., advokátkou se sídlem v H., proti žalovanému Mercedes – Benz Financial Services Česká republika s.r.o., se sídlem v P., zastoupenému JUDr. M.L., advokátkou se sídlem v P., o zaplacení částky 938 000 Kč s příslušenstvím vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 Cm 88/2010, o dovolání žalovaného proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2014, č. j. 2 Cmo 387/2013-107, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2014, č.j. 2 Cmo 387/2013-107 se zrušuje a věc se vrací Vrchnímu soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 10. dubna 2013 zamítl žalobu na zaplacení částky 938 000 Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech řízení, přičemž vycházel z následujících skutkových zjištění. Mezi žalobcem a žalovaným byla dne 3. dubna 2007 uzavřena smlouva o finančním leasingu č. L-136267. Na základě této smlouvy žalobce převzal od žalovaného předmět leasingu (automobil Mercedes – Benz E – 280 CDI) a zavázal se hradit žalovanému jakožto leasingovému pronajímateli měsíční splátky po dobu 36 měsíců. Nedílnou součástí výše specifikované leasingové smlouvy byly Všeobecné podmínky finančního leasingu (dále jen „VPFL“). Dne 24. listopadu 2007 došlo k dopravní nehodě, při níž byl předmět leasingu poškozen. Žalobce postupoval dle článku 9.12 VFPL, tedy ihned po nehodě zajistil opravu předmětu leasingu u společnosti DELTA AUTOCONSULTING s.r.o., která opravu hradila a následně ji vyúčtovala žalobci fakturou č. 270100784 ze dne 28. prosince 2007 znějící na částku 750 000 Kč se splatností 11. ledna 2008, přičemž žalobce tuto částku uhradil ve třech splátkách, a to dne 28. prosince 2007 ve výši 350 000 Kč, dále dne 31. prosince 2007 ve výši 350 000 Kč a dne 3. ledna 2008 ve výši 50 000 Kč. Následně Česká pojišťovna a.s. (dále jen „pojišťovna“) odmítla vyplatit žalovanému jakožto oprávněnému pojistné plnění s odůvodněním, že byla při uplatnění pojistného plnění uvedena v omylu. O tomto se žalobce dozvěděl až v souvislosti s vyúčtováním předčasně ukončené leasingové smlouvy. Předtím žalovaný informoval žalobce dopisem, že dochází k pozastavení leasingové smlouvy a poté, co bude pojistná událost zpracována a pojistné plnění zasláno žalovanému, dojde k předčasnému ukončení leasingové smlouvy a následnému vyúčtování. Závěrečné vyúčtování bylo žalobci sděleno dopisem ze dne 22. září 2008, přičemž z něj vyplývalo, že leasingová smlouva byla ukončena ke dni 9. ledna 2008. Žalovaný nemohl ve vyúčtování zohlednit ve prospěch žalobce pojistné plnění, neboť mu jej pojišťovna odmítla poskytnout. V závěrečném vyúčtování požadoval žalovaný po žalobci částku 749 308,84 Kč, která ovšem není předmětem tohoto řízení.

Žalobce si nechal zpracovat znalecký posudek znalcem Karlem Lukášem na rozsah poškození a kalkulaci oprav vozidla. Znaleckým posudkem byla stanovena hodnota vraku vozidla před opravou v částce 245 000 Kč a hodnota vozidla po opravě, a to v částce 1 183 000 Kč. Zhodnocení vozidla

opravou, tedy rozdíl mezi hodnotou vozidla po opravě a před opravou, činí 938 000 Kč, přičemž žalobce měl za to, že tato částka představuje bezdůvodné obohacení žalovaného a domáhal se ho předmětnou žalobou.

Soud prvního stupně dospěl k následujícímu závěru. Mezi stranami je nesporné, že mezi sebou uzavřely výše specifikovanou leasingovou smlouvu jakožto inominátní smlouvu ve smyslu § 269 odst. 2 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Nedílnou součástí leasingové smlouvy byly Všeobecné podmínky finančního leasingu. Vycházejí ze znění VPFL, především z článku 8.1, který stanovuje povinnost nájemce hradit náklady na veškeré opravy předmětu leasingu, soud prvního stupně uzavřel, že žalobce plnil svoji smluvní povinnost, jestliže nechal na vlastní náklady opravit vozidlo, nemohlo tedy dojít k bezdůvodnému obohacení na straně žalovaného.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze jako soud odvolací napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud se neztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně a uvedl, že žalovanému mohlo vzniknout bezdůvodné obohacení, neboť dle čl. 13.3.3 VFPL došlo k předčasnému zániku leasingové smlouvy dnem, kdy bylo pronajímateli prokazatelně písemně doloženo, že došlo ke zničení předmětu leasingu, přičemž se tak stalo dopisem pojišťovny, který byl žalovanému doručen 9. ledna 2008. Dnem zániku leasingové smlouvy, tedy 9. ledna 2008, zanikl i právní důvod k plnění smluvních povinností žalobce a mohlo tedy dojít k bezdůvodnému obohacení. Odvolací soud se také zabýval možnou výší bezdůvodného obohacení a došel k závěru, že je třeba vycházet z čl. 9.9 VPFL, který dopadá na daný případ a stanovuje povinnost nájemce nahradit pronajímateli škodu, jestliže pojistitel odmítne vyplatit pojistné plnění z důvodu porušení pojistné smlouvy nájemcem. Dle názoru odvolacího soudu by se tedy měla výše bezdůvodného obohacení určit rozdílem mezi částkou, kterou žalobce uhradil na opravu vozidla na základě právního důvodu, který odpadl, a částkou, která představuje škodu vzniklou žalovanému nevyplacením pojistného plnění a kterou je žalobce povinen hradit dle čl. 9.9. VPFL, jestliže by tedy částka vynaložená na opravu vozidla převyšovala tuto škodu. Odvolací soud dále poukázal na to, že soud prvního stupně neprovedl žalobcem navrhané důkazy a také nepostupoval v souladu s § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., jestliže žalobce nevyzval k doplnění tvrzení a k navržení důkazů potřebných k prokázání jeho tvrzení.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z § 237 o. s. ř., přičemž uvedl, že napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení otázky hmotného práva, která dosud v rozhodovací praxi odvolacího soudu nebyla řešena, a to otázky, zda se leasingový pronajímatel na úkor leasingového nájemce obohatil tím, že leasingový nájemce v době trvání leasingové smlouvy předmět leasingu, na němž vznikla škoda, vlastním nákladem opravil, a to za situace, kdy následně leasingová smlouva předčasně zanikla. Dovolatel dále uplatnil dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř. Dle názoru dovolatele soud odvolací posoudil vymezenou otázku hmotného práva nesprávně a rozhodl v rozporu s podstatou leasingu. V tomto směru dovolatel odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. ledna 2010, sp. zn. 31 4356/2008.

Dovolatel dále rozebral, jaký účel a smysl má finanční leasing, a zdůraznil, že stěžejní je úprava práv a povinností stran smlouvy ujednaná v leasingové smlouvě, neboť se jedná o smlouvu nepojmenovanou, tedy typově neupravenou zákonem. Dovolatel se neztotožnil se závěrem odvolacího soudu ohledně toho, že mohlo vzniknout bezdůvodné obohacení. Nadto uvedl, že odvolací soud nepřihlédl k úpravě důsledků předčasného zániku leasingové smlouvy ve VPFL, kde je stanovena povinnost pronajímatele prodat nájemcem vrácený předmět leasingu a toto zohlednit ve vyúčtování, neboť prodejem předmětu leasingu vzniká nájemci pohledávka za pronajímatelem ve výši výnosu z tohoto prodeje. Vzhledem k tomu, že nájemce předmět leasingu nevrátil, nemohl dovolatel předmět leasingu prodat a výnos zohlednit ve vyúčtování. Dovolatel dále uvedl, že při takové úpravě práv a povinností při předčasném zániku leasingové smlouvy ve VPFL nevzniká pronajímateli samostatný

nárok na náhradu škody z titulu poškození předmětu leasingu, neboť předmět leasingu byl opraven na náklady nájemce a výnos z případného prodeje předmětu leasingu náleží v rámci vyúčtování nájemci. Na základě výše uvedeného dovolatel navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k dovolání žalovaného nevyjádřil.

Dovolací soud posuzoval, zda je v dané věci dovolání přípustné a zda jsou splněny zákonem požadované podmínky, zejména náležitosti dovolání.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 1 o. s. ř. lze dovolání podat z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávným právním posouzením je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. jestliže ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Podle § 451 odst. 2 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“) je bezdůvodným obohacením majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.

Dle článku 8.1 VPFL užívá nájemce předmět leasingu výlučně na vlastní nebezpečí a nese veškeré náklady a odpovídá za splnění veškerých povinností spojených s užíváním předmětu leasingu, zejména za úhradu: silniční daně včetně podání daňové přiznání; dalších administrativních, správních a jiných předpokladů; nákladů na pravidelné prohlídky, seřizování a běžnou údržbu; nákladů na veškeré opravy.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné a důvodné.

Dovolatelem předestřená otázka hmotného práva týkající se možnosti vzniku bezdůvodného obohacení na straně leasingového pronajímatele v situaci, kdy leasingový nájemce během trvání leasingové smlouvy nechal opravit předmět leasingu na vlastní náklady v souladu s VPFL a poté leasingová smlouva předčasně zanikla, nebyla v rozhodování odvolacího soudu dosud řešena.

Dovolací soud se neztotožňuje s právním posouzením věci tak, jak jej učinil soud odvolací. Jestliže žalobce jakožto leasingový nájemce nechal na své náklady opravit vozidlo a vyfakturovanou částku zaplatil, přičemž všechny úkony a platby spojené s opravou vozidla učinil v době, kdy leasingová smlouva trvala, nemohlo se jednat o plnění bez právního důvodu, tedy nemohlo dojít ani ke vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalovaného.

Žalobce při opravě vozidla postupoval v souladu s článkem 8.1 VPFL, tedy plnil své povinnosti sjednané v leasingové smlouvě. Ujednání o povinnosti leasingového nájemce hradit veškeré náklady na opravu předmětu leasingu je pravidelným ujednáním v tomto typu smluv, což Nejvyšší soud reflektoval i ve svém stanovisku ze dne 8. září 2010, sp. zn. Cpjn 204/2007, kde uvedl, že smyslem finančního leasingu je „zajistit za úplatu financování věci pro nájemce, který se k ní chová od okamžiku jejího předání jako k věci vlastní se všemi riziky na straně nájemce (obvykle nese rizika

spojená s předmětem leasingu i náklady spojené s jeho provozem, údržbou a opravami)“ a dále, že „leasingový pronajímatel sice zůstává po celou dobu trvání leasingu vlastníkem předmětu leasingu, jeho práva a povinnosti související s vlastnictvím předmětu leasingu (s výjimkou práva věc zcizit nebo zatížit právem třetí osoby) však náležejí nájemci“.

Na základě zjištěného skutkového stavu soudem prvního stupně a na základě výše uvedeného je nesporné, že žalobce plnil svoji smluvní povinnost, když nechal vozidlo na své náklady opravit. Nemohlo se tedy jednat o plnění bez právního důvodu, neboť bylo plněno na základě ujednaných podmínek - VPFL, které byly nedílnou součástí leasingové smlouvy uzavřené mezi žalobcem a žalovaným. Nyní zbývá posoudit, zda se nemohlo v tomto případě jednat o plnění na základě právního důvodu, který odpadl, a to vzhledem k předčasnému zániku leasingové smlouvy.

Pro přehlednost dovolací soud uvádí následující shrnutí. K dopravní nehodě došlo 24. listopadu 2007, žalobce nechal vozidlo opravit a náklady opravy mu byly vyúčtovány fakturou ze dne 28. prosince 2007 se splatností 11. ledna 2008. Žalobce částku uhradil ve třech splátkách, a to v těchto dnech: 28. prosince 2007, dále 31. prosince 2007 a naposled 3. ledna 2008. K předčasnému zániku leasingové smlouvy došlo ke dni 9. ledna 2008. Z výše uvedeného je zřejmé, že žalobce plnil svoji smluvní povinnost v době, kdy leasingová smlouva trvala. Poslední úhrada na náklady opravy proběhla 3. ledna 2008, přičemž leasingová smlouva zanikla až 9. ledna 2008. Nelze tedy přisvědčit odvolacímu soudu, že se mohlo jednat o plnění na základě právního důvodu, který odpadl, neboť žalobce veškeré opravy uhradil před zánikem leasingové smlouvy, tedy v době trvání závazku. Žalobce tak jednal v souladu s článkem 8.1 VPFL, šlo o plnění na základě právního důvodu - leasingové smlouvy, přičemž plněno bylo v době trvání závazku založeného touto smlouvou.

Dovolací soud uzavírá, že v tomto případě nemohlo z důvodů výše uvedených dojít ke vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalovaného, neboť nebyly naplněny podmínky zakotvené v ust. § 451 odst. 1 o. z.. Ostatní otázky vzájemného vypořádání zaniklého závazku nejsou předmětem tohoto řízení, dovolací soud se tedy nezabýval další argumentací dovolatele týkající se povinnosti nájemce vrátit vozidlo pronajímateli za účelem jeho následného prodeje a zohlednění částky získané prodejem vozidla v závěrečném vyúčtování.

Dovolacímu soudu nezbylo než usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2014, č.j. 2 Cmo 387/2013 - 107 zrušit a věc vrátit Vrchnímu soudu k dalšímu řízení v souladu s § 243e odst. 2 o. s. ř.. zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)